

STS de 21 de gener de 2014, recurs 2885/2012

Maternitat: abast de la responsabilitat empresarial per falta de cotització a la Seguretat Social (accés al text de la sentència)

En el moment del fet causant d'una prestació per maternitat l'empresa es trobava al descobert de cotitzacions a la Seguretat Social. Posteriorment, se li va concedir un ajornament.

El TS conclou que la responsabilitat del pagament de la prestació correspon a l'INSS i no a l'empresa, d'acord amb les següents consideracions:

- L'art. 94.2.b) del *Decreto 907/1966, de 21 de abril, que aprueba el texto articulado de la ley 193/1963, de 21 de diciembre, de bases de la Seguridad Social* (aplicable a aquests efectes) configura el supòsit de responsabilitat per falta d'ingrés de les cotitzacions amb independència de les repercussions de la falta de cotització en els requisits d'accés a la prestació. **Es respon, per tant, per la falta de cotització, no pels efectes d'aquesta en la relació de protecció.** Però aquest precepte ha de ser objecte d'una interpretació sistemàtica i finalista per salvar la seva legalitat i la seva conformitat amb alguns principis fonamentals de l'ordenament i garanties constitucionals.
- En efecte, a diferència de la normativa sobre assegurances, **en el Dret de la Seguretat Social l'incompliment de l'obligació de cotitzar no extingeix les relacions de seguretat social i el cobrament de les cotitzacions que es deuen es realitza per via executiva amb abonament de recàrrecs.** D'altra banda, la falta d'ingrés de les cotitzacions és una infracció greu sancionable administrativament. Per això, per no vulnerar el principi *non bis in idem*, la projecció constitucional del qual reconeixen les SSTC 2/1981 i 159/1985, **la responsabilitat empresarial en les prestacions per falta de cotització s'ha de vincular a un incompliment amb transcendència en la relació jurídica de protecció, de manera que la manca de cotització imputable a l'empresari impedeixi la cobertura del període de cotització exigít. En un altre cas se sancionaria dues vegades la mateixa conducta** (sanció administrativa directa i sanció indirecta també administrativa per la via d'una responsabilitat que no es justifica en el marc de la relació de protecció), en un efecte que no pot autoritzar una regla, que com l'art. 94 del *Decreto 907/1966*, té valor reglamentari i és anterior a la *Constitución*. D'aquesta manera es vulneraria, a més, el principi de proporcionalitat, doncs l'abast de la responsabilitat no està en funció de la gravetat de l'incompliment, sinó de la quantia de la prestació causada i de les altres variables que determinen si escau l'import del capital cost quan es tracta de pensions.
- L'art. 126.2 LGSS, on es preveu la responsabilitat empresarial per incompliment de les obligacions de cotització, no es pot interpretar com una norma autònoma de caràcter sancionador, sinó com una disposició que estableix una responsabilitat connectada causalment amb el perjudici que l'incompliment empresarial ha produït en el dret del treballador. **L'ocupador està obligat a reparar aquest perjudici i per això ha de respondre, encara que l'entitat gestora, per al compliment de l'interès públic en la protecció efectiva de les situacions de necessitat, anticipi el pagament de la prestació d'acord amb el principi d'automaticitat.** Fora d'aquest supòsit, l'incompliment empresarial en matèria de cotització serà objecte de sanció amb independència de la recaptació en via executiva de les cotitzacions degudes, però no ha de determinar un supòsit de responsabilitat amb vista al pagament de la prestació que es tracti.

La tesi recollida en aquesta sentència implica, en conseqüència, que **només respondrà l'ocupador del pagament de la prestació per maternitat o paternitat quan el descobert de cotitzacions hagués impedit al treballador o treballadora el compliment del requisit de cotització exigít per poder accedir a la prestació**. La simple existència d'un descobert de cotitzacions, tot i que sigui important, no fa sorgir tal responsabilitat.